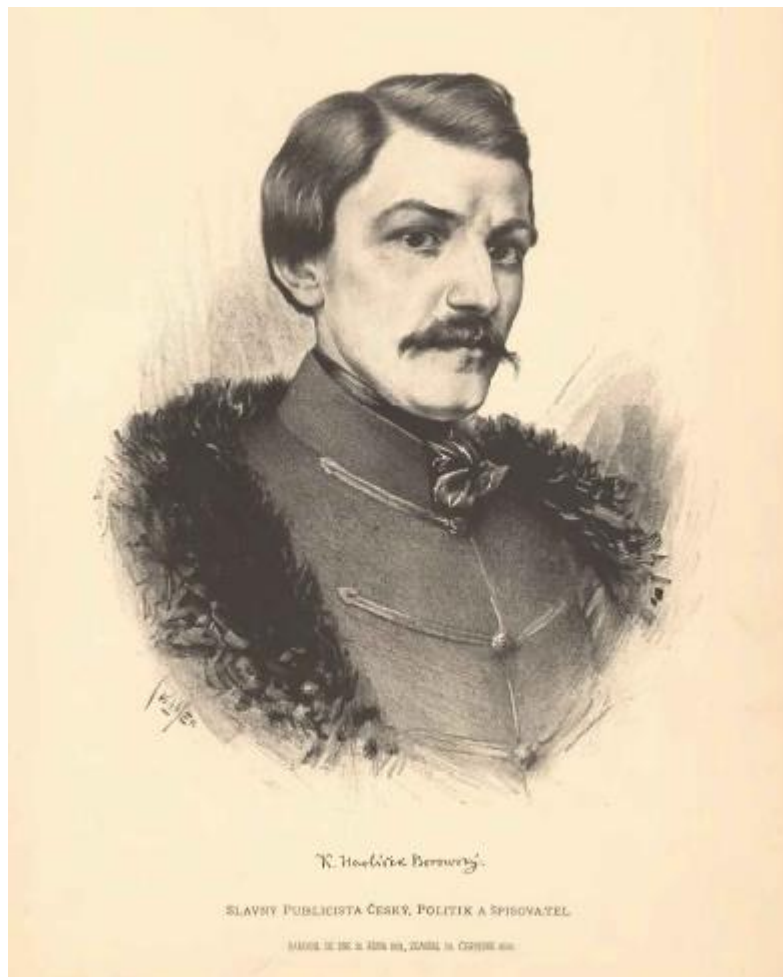

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Karel Havlíček Borovský, počátky realismu

Karel Havlíček Borovský, pseudonymem Havel, vlastním jménem Karel Havlíček, (31. října 1821 Borová u Přebyslavi – 29. července 1856 Praha) byl český básník, novinář, ekonom a politik. Je považován za zakladatele české žurnalistiky, satiry a literární kritiky. Literárně bývá řazen do realismu, politicky pak patří k tzv. 2. generaci národních buditelů.

Přídomek „Borovský“, kterým často podepisoval své články, je odvozen od jeho místa narození (Borová).

Obrázek 1. Karel Havlíček Borovský od Jana Vilímka

evropský
sociální
fond v ČR

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

V dětství žil ve vesnici **Borová na Vysočině** a v **Německém Brodě**, kam se rodina v roce 1830 přestěhovala. Jeho otec měl zde na náměstí živnost (dnes je v tomto domě muzeum se stálou expozicí věnovanou životu Karla Havlíčka Borovského).

Od roku 1833 studoval v Německém Brodě **gymnázium**. V roce 1838 gymnázium dokončil. Od toho samého roku studoval **filosofii v Praze**. Havlíček toužil po tom, aby mohl působit na výchovu českého lidu, vstoupil proto do **kněžského semináře**. Nelíbily se mu však poměry, které zde panovaly - kněžstvo bylo vychováno v konzervatismu a také v duchu protinárodním. Na podzim 1841 proto seminář opustil a stal se až do konce života nekompromisním kritikem římskokatolické církve.

Zprvu byl vlivem Jána Kollára a dalších přátel zastáncem rusofilství a všeslovanské vzájemnosti. Svůj názor výrazně korigoval po ročním pobytu v Rusku, kde působil jako vychovatel u významného profesora. Již roku 1844 se vrátil s přesvědčením, **že slovanská vzájemnost je zcela nemožná**. Po návratu z Ruska vychází jeho první tištěné dílo v příloze Pražských novin - **Obrazy z Rus**.

Roku 1846 se stal na doporučení Františka Palackého redaktorem **Pražských novin** a jejich přílohy **Česká včela**. Roku 1845 se **proslavil brilantní kritikou nového Tylova románu Poslední Čech**. Vůči uznávanému spisovateli a dramatikovi si Havlíček nebral servítky. Josef Kajetán Tyl tím dostal řádný zásah do sebevědomí. Havlíčkova kritika měla úspěch, Tyl se bránil, ale o to větší si nakonec uřízl ostudu.

V revolučním kvasu roku 1848 odešel Havlíček z Pražských novin, a za finanční pomoci šlechtice Vojtěcha Deyma založil vlastní – **Národní noviny**, které dosáhly velké **popularity**. Národní noviny byly **prvním deníkem v Českých zemích**.

Roku **1848 po potlačení revoluce** byl poprvé **zatčen** a několik dnů vězněn. Během té doby byl však zvolen **poslancem do říšského sněmu a národního výboru**. Z důvodu získané imunity jej vojenští správci Prahy propustili. V národním výboru byl poměrně aktivní, ve **Vídni** však působil více jako novinář než jako poslanec.

Havlíček nadále **vystupoval velmi ostře proti vládě**, a tak v červnu 1849 byly Národní noviny zakázány. Ministerstvo mu za příslib mírnosti povolilo jejich další vydávání. Havlíček však pokračoval v kritice a v lednu **1850** byly tyto noviny spolu s přílohou Šotek (zde uveřejňoval své epigramy) **zakázány**. Havlíček byl **vykázán z Prahy** a po delším hledání se i s rodinou usadil v Kutné

evropský
sociální
fond v ČR

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Hoře. V jiných místech totiž odmítali jeho texty tisknout. Havlíček v Kutné Hoře založil časopis **Slovana**, který vycházel 2× týdně. Redaktor byl však neustále **sledován** několika osobami a podrobován domovním prohlídkám. Několik čísel Slovana bylo zkonfiskováno, Havlíček čelil mnoha **obviněním a udáním**. Běžně s ním bylo vedeno hned několik soudních sporů najednou, což Havlíček ve Slovane s osobitým humorem komentoval. V létě 1851 bylo vydáno opatření, na jehož základě bylo možné zakázat vydávání jakýchkoli tiskovin. Havlíček chtěl úředníky připravit o to, aby sami Slovana zlikvidovali a v srpnu jeho vydávání zastavil.

Rozhodl se žurnalistickou práci přerušit a věnovat se rodině. Plánoval založit hospodářství. Na radu Františka Palackého vydal knižně soubor svých článků **Duch Národních novin** a **Kutnohorské epištoly**. Prodej Kutnohorských epištol byl policií zakázán, ale přesto se prodaly všechny výtisky. V Kutné Hoře pak policie zabavila v tiskárně dalších 3000 dotištěných výtisků. V listopadu 1851 byl Havlíček postaven před kutnohorský soud a obviněn z několika přečinů. Soud ho ale i na základě jeho **brilantní obhajoby a znalosti zákonů osvobodil**. Havlíček vydržel státní tlak nejdéle. **Zastavením Slovana přestaly existovat poslední české noviny.**

Z Kutné Hory se Havlíčkovi vrátili do Německého Brodu. Havlíček žil spíše v **ústraní a společensky se neangažoval**. Tomu, že se úřady uchýlí k nezákonnému zásahu, ale pravděpodobně nevěřil. Na začátku prosince 1851 přinesl ministr Bach císaři Franzi Josefovi I. doporučení deportovat Havlíčka do Salzburgu. Císař však pobyt v tomto významném městě zřejmě nepovažoval za dostatečný trest a zvolil odlehlý **Brixen** v tehdejším Jižním Tyrolsku.

O Havlíčkově deportaci bylo rozhodnuto bez jakéhokoli soudního řízení. Dne 16. prosince 1851 kolem třetí hodiny ranní vstoupil do Havlíčkova bytu policejní komisař Franz Dederer s dvěma strážníky a vyzval jej, aby ho následoval. V doprovodu dalších tří strážníků byl spěšným dostavníkem dopraven do tyrolského Brixenu. Cesta přes zasněžené Alpy byla velmi náročná. Jednou se dokonce splášili koně a Havlíček byl jediný, kdo se je odvážil zastavit. V Brixenu byl Havlíček zpočátku ubytován v hotelu Elephant, kde se rychle seznámil s dalšími vyhnanci – s Johannem Aloisem Schallhammerem, účastníkem revoluce roku 1848 a důstojníkem Rudolffem Hebrem, jenž se zde ocitl kvůli dluhům. V

evropský
sociální
fond v ČR

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

roce 1852 za Havlíčkem přijela jeho manželka Julie s dcerou Zdenkou. Cestovní náklady ve výši 150 zlatých zaplatilo policejní ředitelství. Hmotnou nouzí v té době Havlíček ani jeho rodina netrpěla, jelikož Havlíček dostával od rakouského ministerstva vnitra v pravidelných měsíčních splátkách 500 zlatých ročně (pro představu vyšší úředník tehdy dostával 500 – 700 zlatých, učitel 130 a dělník 100 – 200 zlatých). Na živobytí to však evidentně nedostačovalo, protože Havlíček musel citelně sáhnout do rodinných úspor. I přesto, že se dnes jeho pobyt vykládá všelijak, byl Havlíček 3,5 roku ve vyhnanství, odtržen od vlasti i od přátel. Ve středně velkém městečku byl nešťastný. Rodina si v Brixenu pronajala domek se zahradním altánem, jídlo jim nosili z hostince U Slona. Jinak však byl Havlíček pod stálým policejním dozorem a byla sledována veškerá jeho korespondence. V roce 1854 se manželka Julie s dcerou vydaly zpět do Prahy. Havlíček tak doufal, že jej spíše za rodinou do Čech pustí. Úředníci však byli neoblomní. Až poté, co Havlíček podepsal protokol, jímž se zavázal nepokračovat ve veřejných aktivitách, byl po téměř čtyřech letech vyhnanství propuštěn zpět do Čech. Do Prahy přijel 15. 5. 1855. Cestou se dozvěděl smutnou zprávu, že jeho manželka Julie před měsícem, 16. 4. 1855, zemřela na následky tuberkulózy. Tato nemoc byla brzy po návratu zjištěna i u Havlíčka a nakažena byla i jejich dcera Zdeňka. Havlíček, který se z Brixenu vrátil s téměř bílými vlasy, po zprávě o úmrtí jeho ženy prý utekl do polí a křičel: "To je konec!".

Po návratu z vyhnanství se Havlíček ocitl bez práce a bez finančních prostředků. Většinu svých peněz totiž půjčil švagrovi, který je investoval do své pokrývačské firmy. Jelikož měl Havlíček zakázaný pobyt v Praze, žil v Německém Brodě u matky a dceru nechal u své švagrové. Měl v plánu přijet si pro ni, až získá nové stálé místo.

Havlíček měl úředně zakázáno opouštět Německý Brod. Na každou cestu musel žádat o povolení. Pobyt v Praze byl Havlíčkovi povolen až poté, co byla zjištěna jeho nevléčitelná nemoc. V roce 1856 si začal stěžovat na stálou únavu a kašel. 18. 6. 1856 dostal chrlení krve a poté doktoři rozhodli o jeho pobytu ve Šternberku u Smečna na Kladensku, kde se léčil u místních lázeňských pramenů. 24. 7. 1856 byl v horečkách kočárem převezen do Prahy. Cestou blouznil a s

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

GYMNÁZIUM
PRACHATICE

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

velkou silou sebou vyčerpávajícím způsobem zmítal. Švagr František Jaroš jej nechal vykopnout okno kočáru a až poté se Havlíček zklidnil. O pět dní později zemřel v Jarošově bytě ve věku nedožitých 35 let, na stejné posteli jako o rok dříve jeho milovaná žena Julie. Pohřbu se zúčastnilo velké množství lidí a policie jmenovitě zaznamenala přítomnost např. Františka Palackého, Františka Ladislava Riegra, Václava Hanky nebo Karla Jaromíra Erbena. Josef Němec byl po pohřbu následně za svou aktivitu odsouzen k osmi dnům vězení.

J. L. Turnovský, který se pohřbu osobně zúčastnil, píše: (str.263, citace:)"O věnec vavřínový, kterým byla Božena Němcová rakev Havlíčkovu ozdobila, rozdělili se nejbližší účastníci pohřbu, vzavše si po lístku na památku".

Před jeho smrtí se mu lidé vyhýbali a jeho veřejnou činnost odsuzovali i v tisku. Paradoxně již za několik let se stal národním mučedníkem a jeho osoba byla uctívána. Vznikl tak kult, jakého jsme v drobných obměnách byli svědky i ve 20. století.

Doplňte vynechané údaje:

Karel Havlíček borovský se chtěl stát, by mohl působit na lid. V Moskvě působil jako..... Pražské noviny změnil na.....noviny s přílohou a v Kutné Hoře vydával týdeník..... Roku 1851 byl deportován do Zemřel v Praze ve svých letech.

EPIGRAMY

(1845)

POLITICKÝ

Pomodli se, Čechu,
k svatém Vojtěchu,
by tě vzaly samostatné
národy do cechu.

Naše akademie od svého původu
pořád zkoumá jen a zkouší přírodu;
jenom to je, milí braši, bída,
příroda jí málo odpovídá.

MLÁDENCŮM A PANNÁM

Pokud je móda v šose, v čepci,
módníkům darmo kázat nechci.
Však ono jich pak nechá módy dost,
až bude v módě rozum, poctivost.

*Bože milý!
Jsi-li ?!
Chraň duši mou!
Mám-li jakou !? ...*

TEXT K HARMONII SFÉR

Slyším jak Pythagoras
hvězdy zpívat takto zas:

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

GYMNÁZIUM
PRACHATICE

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

"Kolem, kolem vždy letíme,
proč, kam, kudy, dobře víme,
astronomům nepovíme!"

*Ztloustl Kuba jako soudek,
dal mu Bůh dobrý žaloudek;
kdyby mu byl Bůh dal vtip,
byl by suchý jako šíp.*

INDIFERENTSKÝ

O stálost a věrnost
nepadej v rozpaky,
miluj, holka, všechny
a mne miluj taky.

Bodne-li tě žihadélkem včela,
vlož na ránu hned
její vlastní med;
bodne-li tě epigramská střela,
vlož na ránu - prostředek máš jistý -
chumáč vlasů z epigramatisty.

Nechod', Vašku, s pány na led,
mnohý příklad máme,
že pán sklouzne a sedlák si

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

za něj nohu zláme.

*Odkud vzalo - zkouším žáky -
jméno Rakous počátek? -
Od raků, neb oni taky
chodí pořád nazpátek!"*

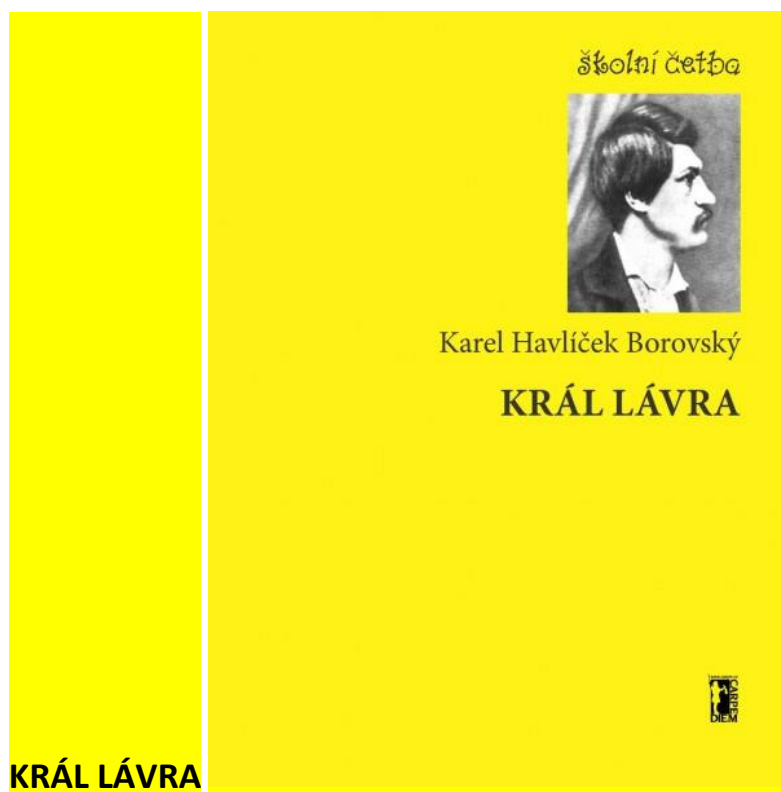
Úkoly pro práci s textem v hodině:

1. *K jednotlivým epigramům přiřadte názvy: DEMOKRATICKÝ, VTIP A BŘICH, AKADEMIE PŘÍRODNÍCH VĚDETYMOLOGICKÝ, SYMPATHETICKÉ LÉČENÍ, SKEPTICKÁ MODLITBA*
2. *Charakterizujte literární žánr epigram*
3. *Proč byly Havlíčkovy epigramy tak oblíbené? **Diskutujte.***
4. *Vyberte si některý z Havlíčkových epigramů a vysvětlete, v čem je aktuální.*
5. *Pokuste se vytvořit epigram na téma: učitel a žák, školní docházka,...*
6. *Najděte analogii se současnou tvorbou.*
7. *Přiřadte epigramy jednotlivým oddílům: Církvi, Vlasti, Králi, Múzám, Světu.*
8. *Naučte se jeden epigram nazpaměť.*

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

PROJEKT

Vyhledejte některé z archivních vydání Národních novin, které Havlíček vedl (<http://kramerius.nkp.cz>). Přečtěte si první stranu a srovnejte ji s dnešním denním tiskem. V čem se liší, co mají společného?

(1854, tisk 1870)

Byltě jednou jeden
starý dobrý král,
ale je to dávno,
taky od Čech dál,
troje moře, devatery hory
dělí ten kraj od české komory,

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

kde on panoval.

Bylť král irský Lávra,
povím zkrátka vám,
a já o tom králi
pěknou píseň znám.
Nalej, stará! čerstvého do číše,
a vy, kluci, poslouvejte tiše,
já ji zazpívám.

Posud krále Lávru
chválí irský lid,
nebyl ani tyran,
nebyl taky žid,
nenabíjel cizím svoji kasu,
rekrutýrkou nesužoval chasu,
nedal chudé dřít.

Jenom jednu slabost
ten král dobrý měl,
že jest na holiče
tuzé zanevřel:
dal se holit jenom jednou v roce,
dlouhé vlasy po krku široce
nosil jak roj včel.

Horší ještě bylo:
vždy na Letnice,
jak očistil holič
královské líce,
čekala jej podivná odplata,
nic na stříbře, ale skrze kata
to šibenice!

Divili se lidé,
mrzela je dost
na tom dobrém králi
tato ukrutnost;

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

GYMNÁZIUM
PRACHATICE

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

však co král chce, zdrávoť pro poddané,
tak po letech zvykli si Irčané
na tu podivnost.

Jenom holičové,
zvyknout nemohli,
na šibenici je
špatné pohodlí;
než co dělat? Nic jim nezbývalo,
leda trpět, neb jich bylo málo
na rebelii.

Každý rok, když táhlo
již na Letnice,
sebral se bradýřský
cech do radnice;
tam chudáci smutně los metali,
komu padne holit bradu králi
a – šibenice.

Padl los, ach! padl:
letos Kukulín
bude holit krále,
staré vdovy syn.
Jak to stará vdova uslyšela,
omdlévala ustrašená celá:
Ach! můj Kukulín!“

Již posloužil králi,
již ho vede kat,
ukrutnou odměnu
za tu službu brát:
tu se matka skrže zástup tlačí,
spěchá, co jí staré síly stačí,
zaň orodovat.

„Králi, pane králi!
syn můj jedinej,

evropský
sociální
fond v ČR

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

pro Boha tě prosím,
slitování měj!
Co si počnu, já ubohá vdova?
Raděj sama umřít jsem hotova,
jen mi syna dej!“

„Králi, milost, pane!
máš to lidský cit
nevinného hochu
katem utratit?
Muž můj padnul v službě tvého dvoru,
a ty chceš mou jedinkou podporu
hanebně mi vzít?“

„Jestliže ty, králi,
dobré srdce máš,
jistě každoročně
jednou blázníváš:
Pro nic za nic, pro královské vousy,
kat člověka bez viny zardousí,
to jsi otec náš?“

Král se na ty řeči
velmi zastyděl,
ale ještě více
slitování měl;
nezlobil se, vzdychnul jen hluboko,
dobré srdce tisklo slzu v oko,
zastavit velel.

Všem se kázal vzdálit,
jen sám Kukulín,
povolán ku králi,
bledý jako stín.
Král tu sedí, na klíně korunu:
„Přistup, synku, blíže sem ke trůnu
i pod baldachýn.“

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

GYMNÁZIUM
PRACHATICE

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Přísáhej, že smlčíš
na věčné časy,
co jsi na mé hlavě
viděl pod vlasy;
pak tobě neublíží v ničem,
a ty budeš mým dvorním holičem
po všechny časy.“

Rád přísahal mladík
a byl propuštěn,
zvěstovati matce,
jak jest povýšen;
pak holíval obden králi líce
a již žádný holič na Letnice
nebýval věšen.

Těšili se lidé,
že ten dobrý král
jedinou svou chybu
vymluvit si dal,
více však než celý národ irský
počestný cech holičsko-bradýřský
si ho liboval. – –

Stojí mladý holič
v dvorském obroku,
raduje se matka
z toho pokroku,
jasné hvězdy na fraku se třpytí,
zlaté porty, vyšívané kvítí,
břitva po boku.

Než co platí hvězdy,
zlaté třepení,
když srdéčko trápí
ostré hryzení:
nevyjevit nic po věčné časy,
co vidívá králi pod vlasy

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

vždy při holení!

Husy štěbetají,
tichá je labuť,
kdo chce tajnost smlčet,
holičem nebud':
holičovi vědomosti škubou,
než je poví, přenáramně hubou:
jazejček je rtuť!

„Ach! můj milý synu,
co tě sužuje?
Ve dne nemáš stání,
v noci pokoje,
býval's vesel, teď ti líčko vadne,
mladá tělo den ode dne chřadne,
pověz, co ti je?“

„Má milá matičko,
ach! pomoc žádná!“
„Můj milý synáčku,
moc zví, kdo se ptá,
v černém lese bydlí poustevníček,
ten má od všech lidských srdcí klíček,
on ti radu dá.“

Pravil starý v lese:
„Dobře znám tvůj kříž,
synku, ty jsi holič
a tajemství víš.
Ty je nesmíš povědít žádnému.
Neulehčíš ale srdci svému,
až to vyslovíš.“

Blíže u Viklova
na stoku dvou řek
stojí dutá vrba
třetí lidský věk,

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

všeptej do ní v tiché noční době
své tajemství, a ulevíš sobě –
jiný nemám lék.“

Hned tu noc se holič
z domu vypravil
zkusit, co mu stařec
v lese poradil,
a našeptal do vrby hltavě,
co král Lávra skrývá na své hlavě,
pak se uzdravil.

Po tom uzdravení
prošel krátký čas,
tu strožil král Lávra
hlučný dvorní kvas,
z celé země paničky a páni
sjeli jsou se k tomu hodování
na králův rozkaz.

A po hodování
velikánský sál
hladce voskovaný
čekal již na bál,
ještě k tomu na tu dvorní švandu
nejslavnější karlovarskou bandu
objednal si král.

Po Češích je doma
vždycky malý sled,
ale všude jinde
naplňují svět:
Muzikanty, jezdce, harfenice,
ouředníky, sirky ze Sušice
najdeš všude hned.

Táhli hudci k bálu,
až pan Červíček

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

GYMNÁZIUM
PRACHATICE

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

samým kvapem ztratil
z basy kolíček,
a když přišli k viklovskému brodu,
zpozoroval tu svou velkou škodu
na stoku dvou řek.

Tam u duté vrby
s basou smutně stál:
„Půjdu-li ho hledat,
promeškáme bál!“
Uříz' z vrby větve na kolíček,
co způsobí, o tom pan Červíček
nic se nenadál.

Způsobil tam s basou
králi čistou věc,
jak na bále pustil
o strunách šmytec,
tu řve basa, až všechno přehluší,
„Král Lávra má dlouhé oslí uši:
král je ušatec!“

Král dal hned Červíčka
s basou vyhodit,
bylo však již pozdě
basu oběsit,
a tajemství, pro něž lazebníci
umírali jsou na šibenici,
rozeslo se v lid.

Co nyní celý svět
věděl od basy,
nebylo nic platno
skrývat pod vlasy,
tak král Lávra nosil po tom bálu
svoje dlouhé uši bez futrálu
po všechny časy.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

GYMNÁZIUM
PRACHATICE

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

A po krátké době,
když utich' povyk,
líbil se přec lidu
dobrý panovník,
zdálo se jim, že ty dlouhé uši
právě dobře ke koruně sluší,
všechno může zvyk!
Tu je konec písňě:
zdráv buď Lávra král!
Kukulín ho vždycky
holil a stříhal,
neb to nikdy najevo nevyšlo,
jak tajemství až do basy přišlo
a z basy na bál.

Není každá vrba
jako Viklovská,
ani každá basa
jak Červíčkovská,
a když tě co na jazyku svrbí,
našeptej to jen do staré vrby,
dceruško drahá.

Úkoly pro práci s textem v hodině:

1. *Připravte zdramatizovanou recitaci Krále Lávry.*
2. *Objasněte alegorický charakter skladby. Kam je děj situován?*
3. *Příběhem kterého krále je báseň inspirována? Co o něm víte?*
4. *Jak je král charakterizován?*
5. *Čím byla skladba Král Lávra ve své době provokativní?*

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

GYMNÁZIUM
PRACHATICE

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

6. *Jaký je závěr básně? Jaký je váš názor na závěr básně vzhledem k Havlíčkově ironickému pohledu na svět*
7. *Kde je motiv Čech; jak jsou líčení?*
8. *Posuďte aktuálnost tohoto díla.*
9. *Jak využívá pohádkové motivy Tyl a jak Havlíček?*

TYROLSKÉ ELEGIE

(1961 tisk)

Úkoly pro práci s textem - domácí četba.

1. *Objasněte pojem elegie. Jak je zde užit tento žánr?*
2. *S kým a kde vede autor pomyslný dialog.*
3. *Jak rozumíte jinotaji ve 3. a 4. sloce.*
4. *Jaká je časová kompozice básně?*
5. *Které pasáže připomínají lidovou píseň?*
6. *Která pasáž je nejvíce osobní a nejméně ironická?*
7. *V které části rekapituluje své životní snažení – cíle.*
8. *Najděte v textu dobové politické reálie.*

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

GYMNÁZIUM
PRACHATICE

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

9. *Jak rozumíte pasáži o psu?(habeas corpus = anglický zákon z r. 1679 na ochranu občanských práv).*
10. *Jak hodnotí policii a její metody?*
11. *Jak se dívá na armádu?*
12. *Jak hodnotí církev?*
13. *Kdo byl Bach o kterém Havlíček píše? **Připravte REFERÁT.***
14. *Najdi pasáže, kde je ironie velmi zřejmá.*
15. *Která pasáž je úvahově nejzávažnější?*
16. *Co je to oktrojírka?*
17. ***Snažte se vžít do Havlíčkových pocitů při transportu a přepište tuto pasáž jako vypravování.***

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

GYMNÁZIUM
PRACHATICE

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Pojmy:

Epigram je krátká útočná satirická báseň kritizující společnost nebo jedince, většinou jde o čtyřverší, kde se hlavní pointa skrývá v posledním verši.

Za zakladatele epigramu se považuje římský satirik M.V.Martialis. V antice byl epigram původně nápis věcného obsahu, jenž se umísťoval na hrob, budovu, pomník či dar.

Asi nejznámějším českým autorem epigramů byl Karel Havlíček Borovský (dílo Epigramy)

Satira je označení pro umělecký, zejména literární žánr, využívající **komičnosti, výsměchu, karikatury a ironie** ke **kritice nedostatků a záporných jevů**. Využívá se zejména v aforismech, epigramech, parodiích, pamfletech, komediích a fraškách. Vznikla v Římě. (lat. (lanx) satura znamená všehochuť)

Alegorie útvar znázorňující abstraktní obsah pomocí konkrétního příběhu. Zatímco původně preferovala nábožensko – filozofickou a mravoučnou tematiku, v 19. Století se zaměřuje na aktuální společenské problémy.